

ВСТУП

Фаховий іспит замість ЄФВВ (предметний тест з політології та міжнародних відносин) проводиться відповідно до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2026 році та правил прийому Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Оцінювання в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна проводиться в очному або дистанційному форматі відповідно до Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна в 2026 році.

У разі проведення фахового іспиту в дистанційному форматі, взаємодія між членами комісії та вступниками здійснюється в режимі відеоконференції, організованої на платформах Zoom або Google Meet. Додатково можуть використовуватися система управління навчанням Moodle, а також електронна пошта.

Дистанційна взаємодія між екзаменаторами та вступниками здійснюється виключно в синхронному режимі.

Під час виконання завдань вступного випробування вступники зобов'язані дотримуватися вимог академічної доброчесності. Порушенням академічної доброчесності вважається використання вступником довідників, словників, посібників, підручників, монографій, інших письмових або друкованих матеріалів, електронних та інших джерел інформації, які можуть слугувати підказками. Екзаменатори під час складання вступного випробування проводять контроль дій вступників. Протягом усього часу випробування у вступника повинні бути ввімкнені відеокамера та мікрофон, а присутність інших осіб у кімнаті, де вони перебувають, заборонена. Якщо екзаменатори виявлять, що вступник порушує вимоги академічної доброчесності, то як результат випробування йому виставляється незадовільна оцінка. Про це екзаменаторами складається відповідний акт.

Для участі у відеоконференції вступники повинні мати смартфон або комп'ютер з камерою та мікрофоном, а також встановлене відповідне програмне забезпечення та надійний інтернет зв'язок. **Забезпечення вищезазначених умов є обов'язком вступника.**

Для участі вступника у випробуванні необхідно забезпечити ідентифікацію його особи. Така ідентифікація проводиться після входу вступників до відеоконференції. Для ідентифікації вступник через засоби відеозв'язку має продемонструвати документ, що посвідчує його особу (паспорт / закордонний паспорт), а також назвати своє прізвище, ім'я та по батькові. Екзаменатори повинні чітко побачити фото в документі та мати змогу прочитати прізвище,

ім'я та по батькові вступника, а також номер документа. Кожен вступник – учасник відеоконференції Zoom або Google Meet – має бути підписаний у системі під своїм ім'ям та прізвищем (українською мовою або латиницею).

ПРОГРАМА ІСПИТУ

РОЗДІЛ 1. ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНОЇ ДУМКИ

Політична думка за доби Давнього Світу. Політичні вчення в період Стародавнього Сходу. Політична думка в Давньому Китаї (Лао-цзи, Конфуцій, Шан Ян, Мо-цзи). Політична думка в Давній Індії («Закони Ману», «Артхашастра»). Політична думка в добу Античності. Політична думка в Давній Греції (Платон, Арістотель). Політична думка в Давньому Римі (Цицерон, Марк Аврелій).

Політична думка за доби Відродження та Нового часу. Політична думка в період європейського Ренесансу (Т. Мор, Т. Кампанелла, Н. Макіавеллі, Ж. Боден). Політична думка вчення в Англії XVII-XIX століття (Т. Гоббс, Дж Локк, І. Бентам). Політична думка у Франції XVIII - XIX століття (Ш.-Л. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо, А. де Токвіль). Політична думка в Німеччині XVIII-XIX століття (І. Кант, Г. Гегель).

Політична думка в Україні. Політична думка за доби Київської Русі («Руська правда» Ярослава Мудрого, політичний зміст «Повчання» Володимира Мономаха). Політична думка України в литовсько-польську та польсько-козацьку добу (С. Оріховський-Роксолан, І. Вишенський, «Конституція» П. Орлика). Політична думка України в XIX та першій половині XX століття. Політична думка діячів Кирило-Мефодіївського товариства (М. Костомаров, Т. Шевченко). Політичні ідеї І Франка. Політичні ідеї М. Драгоманова. Політичні ідеї М. Грушевського. Політичні ідеї В. Винниченка.

РОЗДІЛ 2. ТЕОРІЯ ПОЛІТИКИ

Поняття, види та функції політики. Поняття політики. Теоретичні витоки поняття «політика» (М. Вебер). Політика як policy, politics та polity. Види політики, суб'єкти та функції політики. Директивне, функціональне, комунікативне розуміння видів політики. Соціальні, інституціональні та функціональні суб'єкти політики. Функції політики: управління, інтеграції, визначення цілей, соціалізації.

Політична влада. Поняття, види і концепції політичної влади. Поняття і види влади. Концепції політичної влади (реляціоністська, телеологічна, системна, біхевіоралістська). Підходи до пояснення природи влади (біологічний, антропологічний, політологічний). Ознаки політичної влади (нормативність, публічність, моноцентризм, засоби стримування та противаг, легальність,

легітимність (традиційна, раціонально-легальна, харизматична). Функції політичної влади (інтегративна, регулятивна, мотиваційна, консолідуюча, стабілізаційна). Ресурси політичної влади. Поняття ресурсів політичної влади (утилітарні, примусові, нормативні). Механізми реалізації політичної влади (панування, керівництво, управління, контроль).

Політична система. Поняття політичної системи. Структура політичної системи (інституціональна, нормативна (регулятивна), функціональна, комунікаційна, духовно-ідеологічна підсистеми). Функції політичної системи (політичного цілепокладання, владно-політичної інтеграції суспільства, регулятивна). Концепції політичної системи (Д. Істон, Г. Алмонд). Типології політичних систем Г. Алмонда (англо-американська політична система, континентально-європейська політична система). Політична система сучасної України.

Політичні ідеології. Політична ідеологія лібералізму. Класичний лібералізм (Дж. Локк, Б. Констан, Дж. С. Мілль). Неолібералізм (Ф. А. фон Гайек, Л. фон Мізес). Політична ідеологія консерватизму. Класичний політичний консерватизм (Ж. де Местр, Е. Берк). Український політичний консерватизм В. Липинського. Неоконсерватизм (Д. Белл, І. Крістолл). Політична ідеологія комунізму (К. Маркс, Ф. Енгельс, В. Ленін). Політична ідеологія соціал-демократії (К. Каутський, Е. Бернштейн). Політична ідеологія націоналізму. Теоретичні засади націоналізму (Е. Геллнер, Е. Сміт). Український націоналізм М. Міхновського. Інтегральний український націоналізм Д. Донцова.

Політичні еліти та політичне лідерство. Політичні еліти. Поняття та функції політичних еліт. Концепції та типології політичних еліт (В. Парето, Г. Моска, Р. Міхельс). Політичне лідерство. Поняття політичного лідерства. Концепції політичного лідерства (ситуативна, конститuentів (послідовників), психологічна). Функції політичного лідерства (інтегративна, комунікативна, програмна, управлінська, мобілізаційна, легітимації). Типологія політичних лідерів М. Германн (лідер-прапорносець, лідер-служитель, лідер-торгівець, лідер-пожежний).

РОЗДІЛ 3. ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ТА ПРОЦЕСИ

Держава як політичний інститут. Держава: поняття та ознаки. Поняття держави. Основні концепції походження держави (патріархальна, договірна, насильницька, психологічна). Ознаки держави (суверенітет, територія, населення, публічна влада, легальний примус).

Державний устрій. Поняття державного устрою та його форми (унітарна, федеративна, конфедеративна). Форма державного устрою сучасної України. Форми державного правління. Поняття форми державного правління. Монархія як форма державного правління (абсолютна монархія, конституційна (парламентська) монархія). Республіка як форма державного правління. Типи республік (президентська, парламентська, змішана (парламентсько-

президентська, президентсько-парламентська республіки). Форма державного правління в сучасній Україні.

Політичні режими та їх типи. Поняття політичного режиму. Демократичний політичний режим. Поняття та ознаки демократії як політичного режиму (пріоритетність політичних прав і свобод людини, поділ державної влади, виборність влади, політичний плюралізм). Форми демократії (представницька, пряма, демократія участі). Формування демократичного політичного режиму в сучасній Україні. Авторитарний політичний режим (поняття, ознаки). Тоталітарний політичний режим. Поняття та ознаки тоталітарного політичного режиму (культ особи тоталітарного лідера, монопольна ідеологія, контроль за всіма сферами суспільного життя, диктатура однієї партії). Класичні форми тоталітарних політичних режимів (фашистський, комуністичний, нацистський).

Політичні партії та партійні системи. Поняття, функції й типології політичних партій. Поняття політичних партій (організаційна структура, програма діяльності, правовий режим функціонування, членство в партії). Функції політичних партій (ідеологічна, пропагандистська, функція політичного представництва соціальних інтересів, функція досягнення та здійснення влади, функція розробки політичного курсу влади, функція політичного рекрутування).

Типології політичних партій (ліві – центристські – праві політичні партії, типологія за М. Дюверже (кадрові та масові політичні партії); правлячі та опозиційні політичні партії). Партійні системи. Поняття партійних систем. Типи партійних систем (однопартійна, двопартійна, багатопартійна) Типологія партійних систем за Дж. Сарторі. Типологія партійних систем за М. Дюверже. Партійна система сучасної України.

Вибори та виборчі системи. Поняття виборів. Демократичні принципи виборів (вільне волевиявлення, загальність, рівність, таємне голосування). Поняття та різновиди виборчих систем (мажоритарна, пропорційна, змішана). Виборча система сучасної України. Вибори Президента України. Вибори до Верховної Ради України. Суб'єкти виборчого процесу в Україні.

Громадянське суспільство. Поняття та принципи функціонування громадянського суспільства (самоорганізація як базова ознака громадянського суспільства, Помаранчева революція та Революція Гідності як прояви зрілості громадянського суспільства в Україні).

Громадські організації і рухи в структурі громадянського суспільства (поняття громадських організацій і рухів; громадські організації і рухи в сучасній Україні). Волонтерський рух в Україні.

РОЗДІЛ 4.

ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Теоретичні основи міжнародних відносин. Об'єкт, предмет, функції теорії міжнародних відносин. Концептуальні підходи до визначення теорії міжнародних відносин. Об'єкт і предмет теорії міжнародних відносин. Структура

та функції теорії міжнародних відносин. Міжнародні відносини, міжнародна політика та світова політика: співвідношення понять. Ознаки та принципи міжнародних відносин. Типи та рівні міжнародних відносин. Суб'єкти міжнародних відносин. Основні підходи до поняття та типології суб'єктів міжнародних відносин. Держава як суб'єкт міжнародних відносин. Міжнародні урядові організації як суб'єкт міжнародних відносин. Міжнародні неурядові організації як суб'єкт міжнародних відносин. Транснаціональні корпорації як суб'єкт міжнародних відносин. Індивіди як суб'єкт міжнародних відносин.

Системи міжнародних відносин. Поняття, ознаки, структура міжнародної системи. Основні підходи до типології міжнародних систем. Типи міжнародних систем за М. Капланом, Е. Луардом, Е. Чемпелем. Мультиполярні, біполярні, уніполярні міжнародні системи. Історичні типи міжнародних систем. Вестфальська система. Віденська система. Версальсько-Вашингтонська система. Ялтинсько-Потсдамська система.

Основні теорії міжнародних відносин. Політичний ідеалізм у теорії міжнародних відносин. Політичний ідеалізм В. Вільсона. Політичний ідеалізм У. Ліппмана. Політичний реалізм. Поміркований напрям (Г. Моргентау, Дж. Кеннан). Центристський напрям (У. Росту). Ультраконсервативний напрям (Р. Страус-Хюпе). Лібералізм у теорії міжнародних відносин. Лібералізм Дж. Ная-молодшого. Лібералізм Р. Кохейна. Модернізм в теорії міжнародних відносин. Теорії міжнародних систем. Теорії конфлікту. Теорії міжнародної інтеграції. Теорії прийняття рішень (Л. Річардсон). Критика модернізму в теорії міжнародних відносин (Х. Булл). Неокласичні теорії міжнародних відносин. Неореалізм (К. Уолтц). Неомарксизм (І. Валлерстайн).

РОЗДІЛ 5. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА УКРАЇНИ

Зовнішня політика держави. Поняття «зовнішня політика держави». Основні принципи зовнішньої політики держави. Суб'єкти зовнішньої політики. Цілі зовнішньої політики держави. Основні складові зовнішньої політики держави. Функції зовнішньої політики держави. Чинники, які визначають становище держави на світовій арені. Інструменти зовнішньої політики держави. Основні підходи до типології зовнішньої політики держави. Сутність, функції та форми дипломатії. Національні інтереси держави на міжнародній арені. Зміст поняття «національний інтерес». Структура національного інтересу держави. Види національного інтересу держави. «Сила» у міжнародних відносинах. Поняття «сили» у міжнародних відносинах. Чинники «сили» держави на міжнародній арені. «Баланс сил» та його роль у міжнародних відносинах. «Жорстка сила», «м'яка сила» та «розумна сила». Міжнародні конфлікти. Поняття та ознаки міжнародних конфліктів. Типи міжнародних конфліктів. Причини виникнення міжнародних конфліктів. Функції міжнародних конфліктів. Етапи розвитку міжнародних конфліктів. Механізми врегулювання міжнародних конфліктів. Поняття та ознаки гібридної війни.

Україна у міжнародних відносинах. Становлення України як суб'єкта міжнародних відносин. Основні етапи становлення та розвитку зовнішньої політики України. Правові підстави міжнародної правосуб'єктності України після проголошення державної незалежності в 1991 році. Міжнародне визнання України. Національні інтереси України та їх реалізації через зовнішню політику. Поняття та особливості національних інтересів України. Принципи та цілі зовнішньої політики України. Зовнішньополітичний потенціал України (чинники сили). Інституційно-нормативні засади зовнішньої політики України. Нормативно-правове регулювання зовнішньої політики України. Центральні органи зовнішніх відносин України. Закордонні органи зовнішніх відносин України. Участь України в міжнародних організаціях. Україна в Організації Об'єднаних Націй. Україна в спеціалізованих міжнародних організаціях (СОТ, МВФ, ЮНЕСКО). Україна в регіональних міжнародних організаціях (ОБСЄ, ГУАМ, ОЧЕС, Рада Європи).

Європейський та євроатлантичний вектори зовнішньої політики України. Співпраця України та ЄС. Етапи становлення ЄС. Нормативно-правові засади ЄС. Інститути Європейського Союзу. Основні етапи відносин Україна – ЄС. Нормативно-правові засади співробітництва між Україною та ЄС (УПС, Угода про асоціацію). Ініціатива ЄС «Східне партнерство» та участь у ній України. Співпраця України з НАТО. НАТО як організація з колективної безпеки держав Заходу. Нормативно-правові засади співпраці України та НАТО. Основні форми співпраці України та НАТО.

Двосторонні відносини України з моменту відновлення державної незалежності (1991 р.). Сучасний стан українсько-американських відносин. Нормативно-правове регулювання відносин України зі США. Пріоритетні напрями співпраці між Україною та США. Особливості співпраці України та США в умовах російсько-української війни. Двосторонні відносини України з державами-сусідами. Відносини України та Польщі. Відносини України та Угорщини. Відносини України та Словаччини. Відносини України та Румунії. Відносини України та Молдови. Відносини України та Білорусі. Сучасний стан українсько-російських відносин. Основна договірна база українсько-російських відносин. Окупація Криму та агресія РФ на Сході України.

РОЗДІЛ 6. СВІТОВИЙ ПОРЯДОК ТА ГЕОПОЛІТИКА

Геополітика та геостратегія. Теоретичні основи геополітики. Основні поняття та підходи до визначення понять «географічний чинник» та «геополітика». Структура, функції та особливості геополітики. Геостратегічні та геополітичні регіони, геополітичні вісі, геополітичні поля та опорні точки. Основні закони геополітики. Парадигми геополітики. Дуалістична парадигма геополітики. Геоекономічна парадигма геополітики. Цивілізаційна парадигма геополітики. Циклічна парадигма геополітики. Теоретичні школи геополітики. Німецька школа геополітики (Ф. Ратцель, Р. Челлен, К. Хаусхофер, К. Шмітт).

Англо-американська школа геополітики (Г. Маккіндер, А. Мехен, Н. Спайкмен, З. Бжезинський, Ф. Фукуяма, С. Гантінгтон). Українська школа геополітики (С. Рудницький, Ю. Липа). Геостратегія. Поняття, типологія та ознаки геостратегії. Структурні елементи геостратегії держави. Геостратегічні цілі та пріоритети держави.

Міжнародний порядок. Поняття та категорії міжнародного порядку. Міжнародний порядок. Світовий порядок. Глобальний порядок. Моделі та типології міжнародного порядку. Різновиди міжнародного порядку. Моделі світового порядку за С.Хоффманом та С. Гантінгтоном. Забезпечення світового порядку. Механізми забезпечення світового порядку. Основні риси нового світового порядку (А. Слотер, Г. Кіссінджер).

Міжнародні інтеграційні процеси. Міжнародна інтеграція. Поняття та види міжнародної співпраці. Поняття, передумови, ознаки, типи міжнародної інтеграції. Моделі інтеграційних об'єднань. Глобалізація як чинники міжнародних відносин. Поняття та типи глобалізації. Класифікація глобальних проблем. Антиглобалістський рух.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1.Бжезинський З. Велика шахівниця. Американська першість та її геостратегічні імперативи. Харків: Фабула. 2025. 288 с.

2.Війни інформаційної епохи: міждисциплінарний дискурс : монографія / за ред. В. А. Кротюка. Харків : ФОП Федорко М. Ю., 2021. 558 с.

3.Гавриленко О. А., Сироїд Т. Я. Історія міжнародного права: стародавня доба: навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 232 с.

4. Гантінгтон С. Політичний порядок у мінливих суспільствах / С. Гантінгтон ; з передм. Френсіса Фукуями ; пер. з англ. Тарас Цимбал. Київ : Наш формат, 2020. 441 с.

5.Глобалізація та політика національної безпеки: підручник / під ред. Петра Юхименка. Київ: Центр навчальної літератури, 2021. 408 с.

6. Дзьобань О.П. Національна безпека: світоглядні та теоретико методологічні засади : монографія. Харків : Право, 2021. 776 с.

7. Д'ячков С. В. Історія середньовічного Сходу : підручник для студентів класичних університетів. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 448с.

8.Єремєєва І. А. Теорія міжнародних відносин : підручник / І. А. Єремєєва. Дніпро: ДДУВС, 2023. 140 с.

9. Історія західноєвропейського раннього нового часу : хрестоматія / упоряд.: Дятлов В. О., Котляров В. М. Київ : Київський університет, 2019. 511 с.

10. Історія міжнародних відносин: підручник / Алексеєнко І. В., Маргулов А. Х., Єремєєва І. А., Несправа М. В. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 228 с.

11. Кісінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті. Київ: Наш Формат. 2025. 400 с.
12. Кісінджер Г. Дипломатія. Київ: КМ-Букс. 2022. 864 с.
13. Клаузевіц. Природа війни. Харків: Vivat. 2018. 416 с.
14. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Теорія міжнародних відносин: навчальний посібник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2022. 176 с.
15. Макиавеллі Н. Державець. Флорентійські хроніки. Київ: Лабораторія. 2024. 496с.
16. Маленко Я. В., Ворошилова Н. В., Поздній Є. В. Глобалізація та екологічні проблеми: навчальний посібник / за ред. Я. В. Маленко. Кривий Ріг: КДПУ, 2024. Частина I. 291 с. URL: <https://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/123456789/10704>
17. Міжнародна та регіональна безпека : навч. посіб. / О. Потехін [та ін.] ; ДВНЗ «Ужгород. нац. ун-т», Ф-т історії та міжнар. відносин. Ужгород : Говерла, 2024. 311 с.
18. Міжнародні відносини та світова політика: навчальний посібник / О.М. Кузь, Д.С. Коротков, Д.Ю. Михайличенко, О.В. Бровко ; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О. М. Кузя. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с.
19. Міжнародні відносини: навч. посіб. для студ. вищих закладів освіти / Оборський Г.О., Чістякова І.М., Воробйова Г.В. Київ, 2023. 178 с.
20. Основи зовнішньої політики Європейського Союзу /Навчальний посібник. за заг. ред. Новікової Л. В. Вступ (Вінникова Н. А.), розділ I (Солових Є.М., Солових В. П.), розділ II (Анакіна Т. М.), розділ III (Вінникова Н. А.), розділ IV (Чернишова Л. О.), розділ V (Анакіна Т. М.).Харків, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. 2022. 144 с.
21. Ситник Г. П. Національна безпека в контексті європейської інтеграції України : підручник / Г. П. Ситник, М. Г. Орел. Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. 372 с.
22. Теорія міжнародних відносин: підручник / за ред. М. П.Требіна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2022. 472 с.
23. Турбулентність глобальних геополітичних процесів і проблеми національної безпеки : монографія / О. М. Кириленко, М. А. Козловець, Г. Л. Рябцев та ін. ; Аналіт. центр сучас. гуманітаристики. Харків : Право, 2025. 306с.

ПОЛІТОЛОГІЯ

1. Аджемоглу Д., Робінсон Дж. Вузкий коридор. Держави, суспільства і доля свободи. Київ: Наш формат. 2020. 520 с.
2. Аджемоглу, Д., Робінсон, Д. Чому нації занепадають?Походження влади, багатства та бідності. Київ: Наш Формат. 2022. 440 с.
3. Арентт Г. Джерела тоталітаризму. К: Дух і літера, 2005.540 с.
3. Бауман, З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства. Київ: Видавництво НаУКМА. 2008. 112 с.
5. Бек, У. Влада і контрвлада у добу глобалізації. Київ: Ніка-Центр. 2011. 408 с.

6. Бостан С. К. *Форми державного правління країн Європейського Союзу : юридичні моделі і політична практика : монографія*, Київ : Центр учбової літератури, 2018. 203с.
7. Гантінгтон С. *Політичний порядок у мінливих суспільствах*. К.: Наш формат, 2020. 441 с.
8. Гелей, С., Рутар, С. *Політологія*. Київ: Центр навчальної літератури. 2019.
9. Головатий М. Ф. *Демократія: історія, теорія, практика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. та аспірантів-політологів*. Київ : ДП "Вид. дім "Персонал", 2018. 230 с.
10. Даймонд, Дж. *Переворот. Зламні моменти в країнах, що переживають кризу*. Київ: Наш Формат. 2019.
11. *Демократія: від теорії до практики. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Видання друге, доповнене*. К.: Міжнародна фундація виборчих систем. 2019.
https://www.ifes.org/sites/default/files/ifes_ukraine_democracy_from_theory_to_practice_student_handbook_v1_ukr.pdf
12. Денисенко В., Ю. Вишневський *Політики не брешуть. 10 законів взаємодії політиків і виборців*. Київ: «Наш формат», 2020. – 296 с
13. *Історія політичної думки: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І.В. Алексеєнко, Т.В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]*. Л.: «Новий Світ–2000», 2020. 1000 с.
14. Кириченко В. М. *Політико-правова система України : підручник / за заг. ред. В. М. Кириченка; М-во освіти і науки України, Запоріж. нац. техн. ун-т*. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 303 с.
15. *Конституція України: подарункове видання / упоряд.: Л. І. Бірюк, Н. І. Адамчик, Є. Г. Кудлай [та ін.]*. Київ: ВАІТЕ, 2021. 324 с.
16. Кирилюк, Ф., Мельник, В., & Батрименко, О. *Історія зарубіжних політичних вчень*. Київ: Центр учбової літератури. 2022.
17. Лісовський П. М., Лісовська Ю. П. *Політологія : навч. посіб.* Київ : Видавничий дім «Кондор», 2021. 228 с.
18. *Міжнародні стандарти державного управління : навчальний посібник / за заг. ред. Т. О. Коломоець ; М-во освіти і науки України, Запоріж. нац. ун-т, Навч.-наук. лаб. дослідж. проблем службового права Нац. акад. правових наук України. - Запоріжжя : Гельветика, 2018. 53 с.*
19. Пірен М. І. *Лідерство: сутність та реалізація в українському суспільстві : навч. посіб.* К. : Унт «Україна», 2012. 232 с.
20. Петров П.Г. *Політичні інститути: узагальнення змісту підходів до визначення поняття*. Грані : науково-теоретичний альманах. Дніпро, 2017. Т. 20, № 9 (149). С. 64-69.
21. *Політичний процес у незалежній Україні: підсумки і проблеми : монографія*. Вид. 2-ге, доп. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 704 с.
22. *Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу /за заг. ред. В. Бакірова, М. Сазонова*. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. 576 с.
23. *Правова політологія. Академічний курс: підручник /авт. кол.; за*

ред. І.О. Кресіної. Київ: Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України, 2021. 480 с.

24. Публічна політика: навч. посібник; за заг. ред. С.О.Телешуна. Київ: НАДУ, 2016.
25. Романюк А.С. Історія західних політичних вчень: політичні доктрини ХХ-початку ХХІ ст. К.: Знання, 2011.
26. Ротар Н. Політична участь громадян України у системних трансформаціях перехідного періоду: монографія / Н. Ротар. – Чернівці: Рута, 2007. – 472 с.
27. Рудич, Ф. Політологія: Підручник. Київ: Либідь. 2009.
28. Снайдер, Т. Про тиранію. Двадцять уроків двадцятого століття. Графічна адаптація. Київ: Наш Формат. 2022.
29. Скрипникова Л., Тутик Л., Гринчак М. Політологія : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 272 с.
30. Сухонос В. В. *Державне правління : еволюція сучасних форм* : монографія. ДВНЗ "Укр. акад. банківської справи Нац. банку України", Юрид. ф-т. Суми : Університетська книга, 2017. 310 с.
31. Теорія та практика політичної пропаганди: підручник / Т. В. Гончарук-Чолач, Н. В. Джугла. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 254 с.
32. Фергюсон, Н. Приреченість: політика і катастрофи. Київ: Наш Формат. 2022.
34. Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації демократії. Київ: Наш формат. 2019. 608 с.
35. Чабанна М. В. Політичні партії і партійні системи: навчальний посібник. Київ: НаУКМА, 2010. 202 с.
36. Шведа Ю. Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні / Ю. Р. Шведа. Львів, 2010. 462 с.
37. Шевчук Д. Сучасна політична філософія: навчальний посібник. Острог: Видавництво Національного університету "Острозька академія", 2012.
38. Шляхтун П. П. Політологія : історія та теорія : підручник. Київ : "Центр учбової літератури", 2010. 472 с.

ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ

Згідно з яким теоретичним трактуванням поведінку держав на міжнародній арені визначають внутрішні політичні режими, акумульований силовий потенціал і раціональний розрахунок?

- А. Ідеалізм
- Б. Реалізм
- В. Неолібералізм
- Г. Неореалізм

Яка категорія визначає місце і роль держави в ієрархії системи міжнародних відносин?

- А. Ідентичність
- Б. Лояльність до світового гегемона
- В. Могутність
- Г. Конфігурація системи міжнародних відносин

Який із принципів є базовим для класичної школи міжнародних відносин?

- А. Антропоморфізм
- Б. Системність
- В. Об'єктивізм
- Г. Плюралізм

Що передбачає легітимність політичного режиму?

- А. Суспільне визнання законності влади.
- Б. Юридичну правомірність політичної влади.
- В. Реалізацію владою державного суверенітету.
- Г. Вплив суб'єктів політики на процес прийняття рішень.

Що відрізняє тоталітарний режим від авторитарного?

- А. Повний ідеологічний контроль над свідомістю громадян.
- Б. Зосередження влади в руках однієї особи.
- В. Використання державного апарату для придушення опозиції.
- Г. Відсутність демократичних виборів.

На що спрямований демократичний принцип поділу державної влади.

- А. Запобігання узурпації влади.
- Б. Забезпечення ефективного функціонування влади.
- В. Виявлення політичної більшості.
- Г. Формування політичного плюралізму.

Критерії оцінювання

Вступне випробування проводиться у формі комп'ютерного тестування. Тестова перевірка знань охоплює систему базових тестових завдань закритої форми із запропонованими відповідями. Серед відповідей на тестове завдання вступнику слід обрати одну правильну. Для кожного вступника передбачається 140 тестових завдань, неправильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 0 балів.

Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в 2 (два) бали. Неправильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в 0 (нуль) балів.

Якщо вступник набрав не менше 35 балів, то загальна сума балів переводиться у шкалу 100-200 згідно з Таблицею переведення тестових балів предметних тестів ЄФВВ для вступу для здобуття ступеня магістра на основі НРК6, НРК7 до шкали 100-200. (Таблиця 12 Додатку 5 до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2026 році).

Після завершення іспиту автоматично проводиться перевірка відповідей, а оцінка виставляється відповідно до встановлених критеріїв правильності або неправильності обраного варіанту з запропонованих.

Тривалість фахового іспиту – 3 астрономічні години (180 хвилин).

Таблиця

переведення тестових балів предметних тестів ЄФВВ для вступу для здобуття ступеня магістра на основі НРК6, НРК7 до шкали 100-200.

Тестовий бал	Бал за шкалою 100-200	Тестовий бал	Бал за шкалою 100-200	Тестовий бал	Бал за шкалою 100-200
35	100	71	148	107	183,5
36	101	72	149	108	184
37	102	73	150	109	184,5
38	103	74	151	110	185
39	104	75	152	111	185,5
40	105	76	153	112	186
41	106	77	154	113	186,5
42	107	78	155	114	187
43	108	79	156	115	187,5
44	109	80	157	116	188
45	110	81	158	117	188,5
46	111	82	159	118	189
47	112	83	160	119	189,5
48	113,5	84	161	120	190
49	115	85	162	121	190,5
50	116,5	86	163	122	191
51	118	87	164	123	191,5
52	119,5	88	165	124	192
53	121	89	166	125	192,5

54	122,5	90	167	126	193
55	124	91	168	127	193,5
56	125,5	92	169	128	194
57	127	93	170	129	194,5
58	128,5	94	171	130	195
59	130	95	172	131	195,5
60	131,5	96	173	132	196
61	133	97	174	133	196,5
62	134,5	98	175	134	197
63	136	99	176	135	197,5
64	137,5	100	177	136	198
65	139	101	178	137	198,5
66	140,5	102	179	138	199
67	142	103	180	139	199,5
68	143,5	104	181	140	200
69	145	105	182	-	-
70	146,5	106	183	-	-

Голова фахової атестаційної комісії
 ННІ «Каразінський інститут
 міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Наталія ВІННИКОВА

Голова фахової атестаційної комісії
 ННІ «Каразінський інститут
 міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Сергій ЛИМАН

Голова фахової атестаційної комісії
 ННІ «Філософії, культурології,
 політології працюють»

Дмитро ПЕТРЕНКО

Затверджено на засіданні Приймальної комісії університету протокол № 5
 від 05.05. 2026 р.

Відповідальний секретар Приймальної комісії

Ганна ЗУБЕНКО